

DEMOKRACIJA

Leto VI. - Štev. 48

Trst - Gorica 28. novembra 1952

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
 Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-c - tel. 2-30-39
 Gorisko uredništvo: Gorica, Riva Piazzutta št. 18.
 CENA: posamezne številke L 25. — Naročina:
 mesečno L 100, letno L 1.200. — Za inozemstvo:
 mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni
 računi: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Izhaja vsak petek

**Italija, Jugoslavija
in Balkan**

V zadnjem letu smo prisostvovali zanimivemu in uspešnemu zunanjopolitičnemu uveljavljanju Jugoslavije na Balkanu.

Vzpostavljeni so bili tesni stiki z Grčijo in obdobje državljanske vojne, v kateri je Jugoslavija tako vneto podpirala grške partizane, je tako rekoč pozabljeno. Prav tako je prišlo do pomembnega zbljanja s Turčijo, ki je že v času med obema svetovnima vojnoma v balkanskih upravljanjih običajno vedno hodila z roko v roki z Jugoslavijo. V mednarodni javnosti se tudi govorovi, da ima Jugoslavija svoje protete v albanskih zadevah, in nobena tajnost ni, da najdejo mnogi albanski begunci v Jugoslaviji svoje zatočišče.

Nedvomno so omogočile grško-turško-jugoslovansko zbljanje zahodne velesile, Veliko Britanijo in Združene države, katerih živiljenjska korist zahteva, da se podobno kakor v Zahodni Evropi tudi v Vzhodnem Sredozemlju zgradi obrambni zd, s katerim bi se zajetilo sovjetski imperializem. Vse do omenjenega zbljanja Jugoslavije z ostalimi balkanskimi državami je obrambni pas demokratskega sveta v Evropi dejansko nehal pri Italiji. Ko so poskušali razprtiti obrambo zvezo tudi na Vzhodno Sredozemlje s tem, da bi poverili vodilno vlogo Italiji, je to naletelo na odločen odpor pri Grkih in Turkih. Razni že imenovani italijanski poveljniki so nato dobili drug, omejenejsi delokrog in nekateri so tudi iz protesta odstopili. Vodstvo obrambe v Vzhodnem Sredozemlju, kateri sta se priključili Grčija in Turčija, je nato prevzel ameriški admiral.

Toda Italija tega poruba ne more pozabiti. Od nekdaj se je zanimala za razvoj na Balkanu, ki ga je smatrala za nekakšno svoje vplivnostno področje. V preteklosti se ji je posrečilo vzpostaviti dinastične zveze z Bolgarijo. Potem ko je Jugoslavija pomagala nekdanjenemu vencunu, kasnejšemu kralju Zogu, na albanski prestol, ga je Italija z denarjem, ki nai ga Jugoslavija ni mogla dati, pridobila na svojo stran. Odtlej je rastel italijanski vpliv v Albaniji in zaključek je bila znana Mussolinijeva ekspedicija, ki je imela za posledico priključitev Albanije k italijanskemu cesarstvu. Tako so se Italijani zvideli že v dveh balkanskih državah. Za takoj po prvi svetovni vojni pa so stegnili svojo roko tudi nad Grčijo. Izkoristili so priliko in zasedli Dodekanez, strateško važne otroke ob maloazijski obali pred samimi vrati Turčije in nedaleč od vhoda v morske ožine, skozi katere vodi pot iz Črnega morja v Sredozemsko morje. A ker jim to je nato dovolj, so si po zasedbi Albanije hoteli pokoriti še celo Grčijo.

Razumljivo je torej, da se Italija te svoje preteklosti danes noče kar tako odreči, in da gleda z veliko ljubomornostjo na vsako samostojno uveljavljajočo balkansko narodov, posebno pa še na sosednjo Jugoslavijo, ki ji bila že od nekdaj trin peti. Za Italijo pomeni namreč vsaka zveza balkanskih držav, kateri ne bi ona nekako botrovila, dokončno konec njenih sanj o imperialističnem položaju na Balkanu in s tem tudi v dobrem delu Sredozemškega, in kar je se vnašje, Jadranskega morja.

Uvodoma omenjeno zunanjopolitično uveljavljanje Jugoslavije v zadnjem letu pa gre prav v to smer. Vkljub vzpostaviti skupnega obrambnega poveljstva za Vzhodno Sredozemlje, v katerem sodelujeta tudi Grčija in Turčija, je namreč med Italijo in temo dvema državama še vedno stal prazen prostor, ni bilo suhozemskih povezanosti. Manjšala je Jugoslavija. Jugoslavija pa se je pravočasno zavedla viške vrednosti svojega položaja in je spoznala, da se po tej poti lahko dvigne iz osamljenosti, v kateri se znaša po prelomu s Kominformom. Ni čakala, da bi jo drugi vabilo in ji odredjali mesto, ampak je s par diplomatskimi manevri, vsaj na zunaj, sama podvzela iniciativu v izgrajevanju balkanske obrambe. Na ta način je prezel v teh političnih kombinacijah vodilno mesto. Zunanji izraz tega so med ostalim vedno pogosteji zunanjinski obiski zahodnih vojaških in političnih osebnosti v Beogradu ter posojila in dobove, ki jih dobiva od zahodnih držav. Prav tako po lahko opazimo tudi živahnino in stalno potovanje raznih delegacij ter izmenjanje obiskov med Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo.

(Konec na 2. strani, 1. stolpec)

NEOPREZNE NEUMESTNOSTI

Priključitev Trsta k Italiji bi pomenila poostritev odnosov v Evropi

Zdi se, da je uvodničar lista »Giornale di Trieste« tržaška juha neokusna in mlačna. Zato ji je treba dodati še prav krepkih primes in začimb, da bi jo mogel uživati tudi najneobutljivejši okus. Tej vsekakor hvalevredni težnji se moramo v glavnem zahvaliti za njegove tri izpade, in sicer prvič proti onim Tržačanom, ki greše proti italijanski domovini, drugič proti onim Tržačanom, ki brez dovoljenja italijanskih političnih oblasti gredo v Jugoslavijo, in tretjič proti onim Balkancem, ki beže iz Jugoslavije ter polnijo kazenske spustukajšnje policije.

Ni brez koristi, če se na kratko ozremo nanje.

Da mu ni prijetno pri duši, kogleda, kako tudi Tržačani italijanske narodnosti in med njimi celo vitezit italijanske krone potujejo na Dunaj v trenutku, ko se je Taviani s Figlom pogajal baje o Trstu, prav lahko razumemo. Cim se je pa omenjeni uvodničar spozabil tako dalec, da je vse »romarie« avstrijske preteklosti krstil za helote (hlapce) in plačance, se pač moramo vprašati, če ni prav onko: uvodničar od nekod za to plačan, da zastopa koristi Italije, in to prav sedaj, ko se to ne krije s tržačkimi koristmi. Da je pa odnos med Trstom in Italijo, kakor ga subjektivno pojmuje prav uvodničar »Giornale di Trieste«, začeleni tudi od nekaterih italijanskih nacionalistov, o tem ne dvomimo.

Ce pa to pomeni tudi objektivno začelenost s tržaškega materialnega in dodajmo tudi moralnega stališča, o tem je dopuščeno podvomiti in o tem dvomimo ne samo whelotik, ampak vsi Tržačani! Kajti vsi gonja zadnjih časov, ki strema za tem, da bi iz zavarovalnic, ki so bile osnovane z našimi in lokalnimi pobudami, izrinili Tržačane, pomeni krvavo opozorilo vsem tistim, ki bi hoteli prikriti in zbrisati italijansko pohlepnost glede Trsta. Ali to se nje vse!

Po razlastitvi zavarovalnic mora, kot izgleda, priti na vrsto paroplovne družbe. Za našimi zavarovalnicami mora priti v italijanskem posest Še naše ladjeve. Zato je kaj lahko govoriti o dolžnosti do Italije vsem onim, katerim te dolžnosti prinašajo osebne in denarnne koristi, težje je pa o teh dolžnostih govoriti vsem onim, ki od teh sprememb osebno in denarno nima pričakovati drugega kot same izgubo! Ni namreč vseeno biti rodoljub in pri tem polniti svoje žepe, ali biti rodoljub pa živeti v siromastyu in revščini, kakor ni vseeno od Trsta pričakovati in zahtevati rodoljuba ter ga izropati,

In končno še ona cinična žalitev nesrečnikov, ki so pobegnili iz Jugoslavije. Mi nismo poklicani v to, da bi preiskali vsak primer posebej. Da so med njimi pošteni ljudje, je tako gotovo, kot je tudi možno, da je med njimi tudi kak nevaden zlikovec in kak komunist... Toda ti Balkanci so prihajali v Trst skozi več kot tisočletje in najlepše zgradbe ob tržaški obali so bile zgrajene prav z njihovim denarjem, čeprav označuje »Giornale di Trieste« istiske

Slansky, Clementis, Geminder, Sele nekaj mesecev je od tega, kar so bila ta imena spoštovana in čescena po vsem komunističnem svetu. Pomenita so zanesljive tovariševi, ki pa bi bila ta priključitev daleč od tistega, kar naj bi bila pomiritev tega dela evropske celine, in da bi taka priključitev v resnicu pomenila nevarno poostrevnesoglasij, vzdrževanje mučenstva in ubijanje vsakega smisla za osnovne človečanske pravice.

In to se pravi služiti svoji domovini...
 In končno žalitev načinjajočih, ki so nekaj mesecev bili v Trstu, kjer so se vodili razgovori, da bi načinjajoči občutili potrebo, da bi napravili konec ozračju bahave načinjenosti in ustvarili drugo ozračje, ki gotovo ne bi imelo in ne more imeti samo svoje idilične strani, ki pa bi dopustilo človeku, da se brez strahu pred družbenim izobčenjem prizna in izjaví za ono, kar je.

In končno še ona cinična žalitev nesrečnikov, ki so pobegnili iz Jugoslavije. Mi nismo poklicani v to, da bi preiskali vsak primer posebej. Da so med njimi pošteni ljudje, je tako gotovo, kot je tudi možno, da je med njimi tudi kak nevaden zlikovec in kak komunist... Toda ti Balkanci so prihajali v Trst skozi več kot tisočletje in najlepše zgradbe ob tržaški obali so bile zgrajene prav z njihovim denarjem, čeprav označuje »Giornale di Trieste« istiske

Poziv goriškim Slovenkam

Slovenska mati in žena!

Ti, ki s svojo potrebitljivostjo in s svojim razumom podpiraš tri temeljne vloge slovenskega ognjišča; ti, ki si vcepila slovensko besedo v srca svojih otrok, ne dopusti, da se kri tvoje krvi pretaka v tuj živelj!

Ti, spoštovana slovenska mati, nastopi pogumno s svojo narodno zavestjo v obrambo slovenskih pravic! S hrabrostjo in srčnostjo glasuj za slovensko narodno listo, za lipovo vejico! Glasuj za slovensko narodno listo, kajti ona edina čuva naš narodni ponos in brani naše svete pravice na zemlji naših pradedov!

Ti, slovensko dekle, ki se opajaš in krepaš ob slovenski pesmi, kadar te tuješ preganja s prezirom in hinavščino, ne zabi, da si narodu živi izvir in njegov ponos!

Slovenske žene, zavstavite ves svoj ugled v družini, da bo vsa glasovala za slovensko narodno listo, katera nosi znak slovenstva: LIPOVO VEJICO! S tem pomaga vsaka družina in vsak posameznik obhraniti slovenski rod na svoji zemlji; s tem si zajamčite svoje nastrodne in socialne pravice!

Bodite neomahljive in trdne, kot so Slovenke že stoletja trdne in vztrajne v borbi za pravice svojega rodu!

Slovenska žena, vedi, da te bodo skušale premotiti in pridobiti vse stranke. Najbolj se ti bodo prilizovale prav tiste stranke, ki so naš narodno bogastvo in imetje ponujale tuje v zameno za plehko fratelančno vzajemnost, one stranke, ki so tebi in tvjem rodu prizadejale toliko vnebovprijočega gorjalca... samo za svoje lastne strankarske koriste.

Snubile te bodo tudi še druge stranke, tudi »Democrazia Cristiana«, ki ima križ na ščitu...

Toda ne daj se zapeljati. Poleg križa in vere moraš braniti tudi svojo narodnost! In vse to ti jamči naš znak — lipova vejica.

Zato, slovenska žena, ne izdaj sama sebe in svojega rodu!

Glasuj za lipovo vejico! S tem boš prisilila naše sovražnike, da bodo spoštovali tebe, tvoj jezik in tvoj rod!

Glasuj za slovensko narodno listo! S tem stresi stupeno ostreljanju lažnivosti komunizma.

Slovenska žena, s tem da glasuješ za lipovo vejico, utrjuješ demokratično in krščansko zavest v slovenskem narodu tu v zamejstvu! Ne boj se, zakon ti daje pravico do tajnega glasovanja, katerga bo izvršila nemoteno. V VOLILNI SOBICI BOS SAMA V POGOVORU S VOJO VESTJO! VIDEL TE NE BO NIHCE IN NIKDAR NOBEDEN NE BO IZVEDEL, DA SI GLASOVALA ZA LIPOVO VEJICO!

Naj živi ponosna in verna slovenska žena!

Naj živi lipova vejica!

Naj živi Slovenska demokratična zveza!

Zenske kandidatne liste z lipovo vejico

Kdo bo naslednji na vrsti?

Šovinistični ukrepi v plemenske razlikovalne surhe

Nabrežinska občina je prejela 26. novembra pismo področnega predsednika, s katerim jo poziva, naj takoj odstrani dvojezične krajevne napis, katere je občina pred kratkim postavila ob državni cesti št. 14 Sestjan-Devin.

Področni predsednik se je pri tem skliceval na dejstvo, da so napisi najprej v slovenščini in šele nato v italijansčini, ter na kr. odlok št. 800 iz 1. 1923 in na Ukat-ZVU št. 183.

Zupanstvo je na to čudno pismo področnega predsednika takoj odgovoril, seveda odložilno, in pri tem poddaril, »DA SO SLOVENSKA KRAJEVNA IMENA DUHOVNA, JEZIKOVNA IN NARODNA DEDISCINA SLOVENSKEGA ŽIVLJA OBCINE DEVIN-NABREZINA, KI OD VSELEJ TVORI ABSOLUTNO VECINO NJENEGLA PREBIVALSTVA«.

...

Fašistična Italija je v svoji hijskarskih blaznosti odstranila in popačila slovenska krajevna imena ter jih izbrisala z naših trgov in vasi.

Ta imena so skozi sto in stoletja blestela na naši zemlji. Toda fašistična Italija je bila premagana in mirovna pogoda, ki je v polni veljavi, je ustavnila Svobodno tržaško ozemlje, ki ima svoje meje, svojo lastno upravo, svojo zastavo, in na katerem je slovenski jezik uradni jezik z enakimi pravicami kot italijanski.

Vse slovenske občine so postavile dvojezične napisne po krajih svojega ozemlja. Tako je storila

pred kratkim tudi dev.-nabrežinska občina, ki je po ogromni večini slovenska, izvzemši par sto italijanskih priseljevcev. S tem da je občinska uprava postavila dvojezične napisne, ni storila kot svojo sveto dolžnost do prebivalstva, ki ima nesporno naravno pravico, da se kraj, ki jih je samo zgradilo, in kjer že preko 13 stoletij dela in stanuje, nosijo tudi slovensko ime, kakor so ga nosili vedno skozi stoletja do fašizma.

S tem, da nosijo slovenski kraji v slovenski občini tudi svoje starodavne slovenske imena, se v ničemer ne kršijo pravice italijanskega prebivalstva. To je eksperiment, ki ga ne more zanikati, noben pošteni v polovici XX. stoletja na STO-ju Italijan. Samo kak zagrizen megalomani, ki ni nikoli razumel demokratične dobe, v kateri živimo, se more zagražati in protiviti dvojezičnim imenom slovenskih krajev.

Povsodjava »Giornale di Trieste« zaradi dvojezičnih napisov v devinsko-nabrežinski občini je prenizko, da bi moglo zadeati slovenski narod.

Tu ne bomo odnehati. Bomo poskrbeli, da ves svet izve, kako pojmejo demokracijo in narodno strpnost področna oblastva na STO.

Proces v Pragi

Ob zaključku lista je dospela vest, da je javni tožilec zahteval smrtno kazeno za vse štirinajst obtožencev za vse dvojezične napisne po krajih svojega ozemlja. Tako je storila

enostavna in strup prav nič ne vpliva na telesne funkcije organizma. Ofat primesajo hrani ali pijati obtožencev dvakrat ali trikrat in jetnik prizna in podpiše vse, kar zahteva obtoženec.

Tako obtoženci oziroma obtoženci uživajo ofat, svojih priznanj in diktiranih samoobtožb ne prenikejo. Tako zatrjuje dr. Haklini, ki pravi tudi, da je v zadnjih letih tako v Sovjetiji kakor v ostalih pripreniških državah ofat povsem izpodril telesna mučenja jetnikov in so reflektorska, vodna, ledena mučila in ostala nekdaj priključ

VESTI Z GORIŠKEGA

V PREUDAREK listu „Messaggero Veneto“

»Messaggero Veneto« se je dne 23. nov. 1952 spotaknil ob voljni program SDZ.

Posebno mu gre na živce, da si mi drzemo kaj hoteti in tudi zahtevati. Je pač naše hotenie in zahtevanje posledica neodgovarajoče italijanske manjšinske politike in zato nismo mi krivi, če se kot italijanski državljanji čutimo kruno zapostavljene. Sicer pa menimo, da bi »Messaggero Veneto« lahko pozitivno vplival na razvoj manjšinskega vprašanja, če bi si prizadeval, da bi sovraštvo (prav zares sovraštvo!) večine napram »neznatni manjšini, katere največji greh je v tem, da noče umrebiti niti naravne niti nasilne smrti, blžil in ne razplohal.

Zamisli naj bi se »Messaggero Veneto« in naš proglaš in ko bi ga dobro premisli in pretehal, bi nam ne stavl smešnega in malenkostnega predloga, naj ga skušamo objaviti v FLRJ, kajti spoznal bi bil, da smo narodna manjšina v republiki Italiji in posledica tega je: »Hic Rhodus, hic salta!« Vsemu svetu in ne samo nestripnim italijanskim sodržavljanim povemo enkrat za vselej: Trinajst sto let živimo na tej zemlji, tu se borimo kot domače prebivalstvo za svoj obstoj in razvoj. Do te borce imamo pravico, ki nam jo lahko odzvame samo oni, ki nas nasilno ali zavratno ubije ali uniči!

Volilni sklad

POZIVAMO VSE SLOVENCE, DA PO SVOJIH MOČEH PRI- SPEVAJO V VOLILNIM SKLADU ZA KRITJE STROSKOV V ZVE- ZI Z NASTOPOM LISTE Z LI- PODOV VEJICO NA OBCINSKIH VOLITVAH V GORICI. DENARNA NAKAZILA PO POSTI NAJ BODO IZRECNO NAKAZANA ZA VOLILNI SKLAD. VOLILNI ODBOR

Nesocialni kriterij

V zvezi z nedavnimi odpusti del v podgorski predilnicami prihajajo vedno pogoste pritožbe vseh vrst zaradi krvic, ki so se posameznikom s tem zgodile.

Iz vsega, kar slišimo, lahko razumemo, da se odpušcene delavke v glavnem pritožujejo zaradi krvinega kriterija, po katerem so se odpusti izvršili, in sicer: odpušcene so bile delavke, ki so bile zaposlene že od leta 1930 dalje, ki so presegle 50. leto starosti in ki se niso nikoli pregrešile proti kakemu predpisu.

Teh treh važnih dejstev pri odpušcanju delavk niso upoštevali, kot bi jih sicer morali, saj velja menda pravilo da morajo take delavke biti odpušcene kot zadnje. Pridržali pa so baje na delu delavke, ki omnenjenih treh pogovor nima! Vsaj tako nam zatrjujejo od raznih strani!

Upamo in želimo, da se morebitne krvice popravijo, kar je v korist javnega miru in socialne pravičnosti delavec!

Goričani, volite slovensko!

Italija Jugoslavija in Balkan

(Nadaljevanje s 1. strani)

Toda prav zato lahko čitamo v italijanskih listih vsak dan članke, ki dokazujejo, da je vsaka obramba jugozahodne Evrope brez Italije nemogoča, in De Gasperi se že pripravlja na pot v Grčijo, kjer bo, podobno kakor nedavno njegov podatnik Taviani v Avstriji, poskušal spodbuditi to, kar je tam dosegl Jugoslavija. Tako se nadaljuje politika polpretekle dobe, politika, ki se ne mara odreči gospodovalnim težnjam. Vsi govorijo o potrebah obrambe, toda med Italijo in balkanski državami gre pri tem dejansko za samostojnost ali podreditve Balkana in zaradi tega se ne smemo čuditi, če je posebno tretje, med Italijo in Jugoslavijo tako močno. Med njima ne leži namreč samo nerešeno straško vprašanje, temveč ves problem Balkanskega potoka in tudi kaj več. Zato ne morejo trditi, da smo vsem prepriom krivi samo mi, Trččani.

* * *

Praznik dreves

Praznik dreves so priredili tudi za naše ljudske šole v Doberdoru, kjer je govoril učitelj g. Corsini (Korošec), v Sovodnjah, kjer je govoril g. ravnatelj Vizin, in v Steverjanu, kjer sta govorila g. ravnatelj Lebani (Leban) ter učitelj g. Vogrčič. Zakaj so vsi govorili, razen g. Vogrčiča, govorili najprej v italijansčini in šele nato v slovenščini, sami ne znajo povedati in se izgovarjajo, da so bili prisotni tudi karabinjerji, ki slovenščine ne razumejo. Toda karabinjerji so bili vendar zraven kot varnostni organi in ne kot šolski

Zneski za pomoč kmetovalcem izčrpansi

Ministrstvo za poljedelstvo sporeča, da so že izčrpansi zneski, ki so bili z zakonom od 25. 7. 1952, št. 949, določeni za posojila kmetovalcem, ki si želijo nakupiti stroje, postaviti ali popraviti zgradbe odnosno postaviti naprave na kmetiji. Po 25. novembrovem torej takih proračunov ne sprejemajo več. Pač pa morejo tisti, ki so prošnjo do tega roka vložili, izpolniti jo s potrebnimi listinami po nasvetu, ki ga dobne na Kmetijskem inšpektoratu, kamor naj se obrnejo. Navedne prijave za posojilo, kot so jih kmetovalci predložili, je treba namreč ponoviti in opremiti z listinami.

Za izboljšanje kmetijskih pridelkov

Ministrstvo za poljedelstvo je za agrarno leto 1952-53 razpisalo načrtovalno priznanje odnosno za povečanje kmetijskih pridelkov. Predvidena je pokrajinska, deželna in

državna tekma. Nagrade so precej visoke, tako da se vsakemu kmetovalcu izplača tekmovati.

Največja pažnja gre pšenici. Zaradi sestavljenih kmetijskih inšpektoratov v Gorici, naj vsi, ki so pšenico že posejali, dvignejo na tem uradu ali pa na odsekih tega urada v Ronkih, Gradišču in Krminu, posebne obrazce, ki naj jih izpolnijo, da se tekme udeleže.

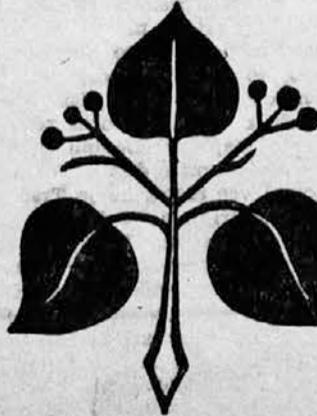
Izobraževalni tečaji

V krakem se bodo začeli v raznih mestih, kot sta Padova in Rim, posebni tečaji za specializiranje v emigraciji in kolonizaciji.

Tečaji bodo obsegali kakih 70 lekcij. Na koncu bodo tečajniki prejeli diplome, kateri bo Prosvečeno ministrstvo priznalo posebno veljavo pri raznih namenitvah. Tečaja se lahko udeleže vsi izobraženci od učiteljev dalje.

Kdor bi rad dosegel to specializacijo, naj se pismeno obrne za pojasnila na zavod »Istituto italiano per l'Africa - palazzo Brancaccio 82, Romae.«

Goričani, lipova vejica je naš volilni znak!

Komunistično pravilo je, da se redki pisuni morajo na vsak način in za vsako ceno »jeziti«, tudi če pada v semešno in kričeče protislovje.

Tako se je zgodilo rdečemu dopisniku in Doberdoru. Ta je namreč 18. t. m. poslal dopis, ki ga je »Primorski dnevnik« 19. t. m. priobčil. V njem trdi, da doberdobska sobčina pobira visoke davke in še zahteva od vaščanov, da ji pomagajo s prostovoljnim delom. Zgodilo se je namesto, da je občinski svet povabil vaščane, naj bi si s prostovoljnim delom popravili pot po vasi, da ne bi imela občina preveč bremen in torej izdatkov, ki bi tak šli v breme občanov samih, in sicer vseh občanov, ne samo onih iz središča, to je iz Doberdora. Kaj takega je v navadi v Doberdoru, kjer so vsi marljivi in razumnii ter si radi pomagajo tako, da občino cimev razrabljajo!

Naša pritožba je opravičena, ker niso nikjer drugod, zlasti ne v Gorici, italijanski govorniki uporabljali tudi slovenskega jezika za prisotne slovenske učence, ki jih ni malo v laških šolah! ...

ŠTEVERJAN

V nedeljo 30. t. m. ob 4. uri po-poldne ponovi »Katoliško prosvetno društvo« iz Gorice pevski koncert v Števerjanu, v Dvoru.

Pevski cerkveni zbor iz Števerjana vabi na to prireditev vse ljubitelje naše pesmi.

Vsi volimo lipo!

NOVICE Z VIDEMSKEGA

„Premio Benečija“

Se ti narbuje stari Benečani ne puomnejo slabšega ljeta, ku' je iz 1952 za našo dazelo.

Ob koncu zime se nam je bilo nasulo na metre sneg, ki je napolnilo čez 70 milijonov lir škuodo na hišah in na hlijevih. O ti nesreči so takrat govorile vse radio Evrope in o njej so pisali vsi glasbeniki. Hitro so pritekli h nam deželni poglavari in so nam dali kurajo z objubo, de vlada nam bo popravila strjehe in dala podpušča za vse druge škode, ki nam jih je napravil sneg.

In rjes, poslali so po naših vseh inženirje in perite, ki so pregledali, premjerili in prerajeti vso škodo. S tem pa je bilo vse končano; od takrat vse tisto, in o povravah in o podpuščah ne duha ne sluba. Naši ljudje so že vajen temi, tisti, ki so mogli, so vzel dežet na posodo in so sami popravili strjehe ali prekrili hlijeve, tisti pa, ki šele žive na trostu, imajo strjehe podprtje s hlodji in so v strahu pred novo zimou, ki se bliža. Nobe-nemu v Italiji nje še na pamet prišlo, da bi zbjegli podpušča za ponesrečene Slovence nediski dolin; podpušča pa, ki so bili zbrali za naš Trst in v Gorici, nismo smeli sprejeti, kjer tu bo bilo pruot Italiji, al pa smo jo muorli sprejeti po skriusi!

Nas senator drkt. Tessitor, adan tih narbuoih Furlanov, je zadobival od vlade po dva milijona lir na lejto, po adam miljon za vsakega narbuojšega liričnega pjesnika in narbuojšega organista Italije. Ta dva milijona sta bila okriščena z imenom »Premio Friuli« in se bosta dajala vsako ljeto v Cedadu, de Italijani bojo vjedeli, de Cedad je »santemurale della civiltà latina e cristiana«

Gospoda senatorja Tessitorija poznajo vsi beneški Slovenci in kadar so bili votacioni, so vsi votali zanj: on tod je tudi naš senator.

Zaki gospod senator se ne spomne tudi na ubuoje Slovence, ki mu reže živjeti še pred »santemurale Cedada? Mi bi mu bli vekomaj hvaležni, če bi tudi za nas zadobil po par milijon lir na lejto za »Premio Benečija« al (če tuo staro ime mu ne diši) »premio Valli del Natisone«. S temi milijoni naj bi se vsako ljeto zazidal po admajhna hlička tistim ubuoim slovenskim gorjanom, ki muorejo živjeti v hišah, ki so podobne svinjakom. Lé takuo, po malem, »civilita latina e cristiana« se bo pomaknila vsaj do Matajura.

SLAB PARDJELAK

Imeli smo slabo spomlad: ko majno bili rješeni snega, je pa začelo deževanje, ki je kompromitiralo setu in potle še cvjetje.

Ob koncu maja je slana po nekaterih guorskih vseh pomorila krompir in travo. Ob koncu žetevske je tuoča popounoma potoku nekateri vodni potok, ki se podobno na hišah in na hlijevih. O tem nekdanem »santemurale« po vseh vseh: za da naši otročiči se ne bojo učili doma maternega jezika, in potle djejalj spot »alla civilità latina e cristiana« z baratanjem burj, mimo čedajskega »santemurale«.

Vsi oblastniki nas zasiguravajo, da vlada posvečuje veliko skrb za slovenske vasi pri konfinu, in de željajo, da bo skrbjela za potrebe naših vasi.

V prihodnji spomladji bo ele-

GOSPODARSTVO

KRMA ZA ZIVINO

Zaradi poletne suše in jesenske trajajočega deževnega vremena smo letos pridelali nezadostno količino krme za prehrano živine.

Potrebo je zato, da že zdaj sledimo s krmo. Seveda ta slednja ne sme iti na škodo prehrane živine, ker bi v takem primeru izgubili načini, na teži in na kakovosti živine. Zato moramo preračunati koliko imamo na razpolago krme in koliko je bomo potrebovali do spomladni. Računati moramo za vsake 100 kg žive teže od 2-3 kg krme na dan — seveda dobre, tečne krme. Da prihranimo krmo, bomo lahko tak obrok zmanjšali in ga nadomestili n. pr. s slamo ali kozrnim strojem. Seveda moramo v takem primeru nadomestiti zmanjšane hranične snovi, ki jih slama nima. To dosežemo s podajanjem močnih krmil, kakor so ciboti, koruzna moka ter sezamove in razne druge tropine. Teh krmil bomo podajali čimveč, kolikor bomo pač zmanjšali obrok dobrega sena. Koljina bi bila od 1-2 kg za živino in 500 kg teže. Molznam moramo tak obrok zvečati za vsaj 1/2 kg.

Skrben kmetovalec si je gotovo pomagal tudi s tem, da je sejal korenje za jesensko zeleno krmiljenje ali pa rdečo deteljo za spomladansko krmiljenje. Lansko leto smo tudi pisali, kako lahko prihranimo mnogo krmne krme z rezanjem iste.

Na ta način si lahko prihranimo do 25 odstotkov krme. Seno lahko režemo s pšenčno ali z gornjim delom koruzne slame. Tako rezanco poškropimo z malo slane vode in dodamo nekaj močnih krmil. Stlačimo v kad, kjer se nekoliko ugreje in zmeča ter jo tako živino raje že.

Dokler je še vreme količaj ugodno, poberemo še zeleno otavo, kar nam vse prav pride.

PRETAKANJE VINA

Cas je, da ob primernem suhem in sončnem vremenu vino pretočimo.

To je zlasti potrebno letos, ker zaradi precejšnje gnilobe na grozdju vino rado rjava na zraku. Ta nedostatek se ne pojavi pri vinih, katerih moš je bil pravilno shranjen. To se pravi, če smo mošču ali grozdju dodali primerno količino priponička za vretje, kakor so bisulfit ali žveplenokisl amonijev fosfat ali celo vrelne glijvice.

da iz naknadno izvedenih poizvedb izhaja, da ta dejstva niso v skladu z resnico;

da mu je zato žal, da je prišlo do objave navedenih člankov;

da obstoji želja, da se zadeva častno zaključi s to izjavo:

prosi g. mons. Angela Magrinija, osebno in kot zastopnika goriškega odseka »Papeževe komisije za pomoč«, zaposleno osebje izvrševalo plemensko razlikovanje med italijanskimi in slovenskimi otroki ter zadnjim preprečevalo, da bi mogli svobodno govoriti v materinščini;

da je te prisilni udeležiti se svečnosti, sovražnih do njihove narodnosti. Jih izpostavljajo žalitvam drugih otrok in jih podvrgnu tepejnu in nastopjanju, ki je ne samo nasprotno krščanskim načelom, ampak vzgojno slabše in nadaljevanje načina ter sistema bivšega faističnega režima;

da iz naknadno izvedenih poizvedb izhaja, da ta dejstva niso v skladu z resnico;

da mu je zato žal, da je prišlo do objave navedenih člankov;

da obstoji želja, da se zadeva častno zaključi s to izjavo:

prosi g. mons. Angela Magrinija, osebno in kot zastopnika goriškega odseka »Papeževe komisije za pomoč«, naj odtegne tožbo proti podpisanimu zaradi zgoraj navedenim člankov, in se obvezuje objaviti v celoti to izjavo v tedniku »Demokraciji«.

Dr. Janko Jež, l. r.

Ko je bila vložena tožba proti odgovornemu uredniku »Demokracije« zaradi poročil

VESTI S TRŽAŠKEGA

Miklavž prihaja...

Poziv Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu!

Kdo izmed starejših se ne spominja rad one otroške dobe, ko je v mrzljem hrepenjenju pričakoval prihoda sv. Miklavža in se veseli radovnih ter hrepenečnih lincov načrta tega največjega in najdražjega svetnika otrok v spremstvu lepih angelčkov in rogarih črnih parkeljov? Saj je bil to najljubši otroški praznik!

Slovensko dobrodelno društvo hčete tudi letos pripraviti našim najmlajšim veselo presenečenje in imam namen obdariti čim večje število otrok slovenskih osnovnih šol iz Trsta in okolice. V ta namen so odbornice društva započele akcijo nabiranja prostovoljnih prispevkov pri vseh naših prijateljih mlađine, ki naj bi omogočili s svojimi darovi k čim večjemu uspehu »Miklavževanja« 1952.

Naša slovenska javnost se dobro zaveda, da lahko računamo izključno na lastne moči, posebno zdaj, ko so težave našega življa večje zaradi njegovega zapostavljanja, zaradi naraščajoče draginje in večje nezaposlenosti slovenskih delovnih ljudi.

Z Miklavžem prihaja tudi zima, ko bi vsi naši otroci potrebovali tople obleke in perila, dobrih in močnih čevljev ter obilnejše hrane. Toda koliko je onih srečnih staršev, ki si lahko privočajo to zadovoljstvo s svojimi otroki? Ali ste pomisili kdaj, koliko več je onih najrevnejših, ki ne morejo razveseliti svojih otrok niti z najmanjšim darom, ko pa primanjkuje v teh družinah tudi za najosnovnejše vsakdanje potrebe?

Zato je dolžnost nas vseh, da po svojih močeh podpremo to človekodobrodelno akcijo Slovenskega dobrodelnega društva in pripomoremo v razmerju svojih gmotnih sredstev k polnemu uspehu tega praznika otroškega veselja in hrepenjenja. Ali ne bo naše zadoščenje popolnejše, če bomo pripomogli, da se na mladih ličkih pričake smehljaj sreča in veselja, ko bodo pravili k sebi zavoj, ki so ga prijeli iz rok sv. Miklavža, ko si bodo natikali gorke rokavice, volnene nogavice, tople majice in puloverje, nove blake in krilce?

Zato je naša socialna in narodna dolžnost, da v dejanski pomoči dokazemo svojo bratsko ljubezen in srčno kulturo do naših najmlajših, ki so naš ponos in upanje v boljšo in srečnejšo bodočnost.

Tekmujmo zato, kdo bo bolj in uspešnejše prispeval k tej človekoljubni in narodni akciji Slovenskega dobrodelnega društva in najboljše ne odreže svojega doprinosa, maledi ali velikega, ko bo odbornica tega društva potrka na nje-

O duhovnih vajah in obnovah slovenskih politikov

(Nadaljevanje s 3. strani)

padniki njenega filotitovskega krila, ohraniti v slovenskem solstvu na Tržaškem pridobljene monopolne pozicije, ki po splošnem mišljenu niso koristne za kulturni razvoj tržaških Slovencev.

Razen v šolskem odboru sodelujem tudi v »Odboru za osrednji slovenski kulturni dom v Trstu. V tem so še vedno zastopani predstvari Slovenske krščanske socialne zvezze po prof. dr. Šahu in prof. Peterlinu. Prav zaradi tega zares ne razumem trditve Slovenske krščanske socialne zvezze, da je delo v teh odborih »pripravljanje terena za titovski pokret na Tržaškem! To nameči trdi tudi »Giorne di Trieste...«

Pa ja ne, da imajo italijanski irentisti in Besednjakovo krilo krščanskih socialistov v Trstu isto menite glede večje ali manjše koristnosti našega prizadevanja za dvig slovenskega solstva in sploh kulturnega življenja na Tržaškem?

Prepričan sem, da imamo vsi demokratični tržaški Slovenci, ki stojimo kljub vsemu še vedno ne-majmo na branici STO-ja, jasne poglede do Slovenije in Jugoslavijo: »My country, right or wrong!« Ali zavzemata tudi glede tega Slovenska kršč. socialna zveza drugačno stališče? Glede tega smo morda doslej že dokazali, da znamo bolje razlikovati med pojmom »režima in vdomovinam, kakor pa tisti, ki bi nam hoteli soliti politično pamet.«

Na koncu še nekaj o Klembasih: ne bo napak, če podvajamo na obeh straneh napore, da izselimo vse Klembase, čeprav bi se skrivali pod mileje donečimi pritiski in manj odurno vplivajočo zunanjost!

dr. Janko JEŽ

Predsednik F. Boschini - 70-letnik

Dne 20. novembra t. l. je praznovan svoj 70-letico predsednik tribunala za mladolete in predsednik tretjega oddelka tržaškega tribunala za civilne in kazenske zadeve, gospod Fran Boschini (Boškin).

G. F. Boschini je bil rojen v goriških Brdih. Po končanih vsečiljskih študijah se je posvetil sodnemu poklicu. Služboval je v Gorici, Tolminu, Krmunu, Cerknem in v Kopru, kjer je bil nekaj časa tudi predsednik koprskega tribunala. Zadnja leta je služboval v Trstu. Zaradi dosegene starostne dobe zapušča predsednik Fran Boschini na duhu in telesu popolnoma čil in svež našo sodišče. Tržaško sodstvo izgubi s gospodom Boschinom ne samo vestnega, izkušenega in vsestransko izobraženega sodnika, ampak tudi širokorazgledanega moža, ki je vedno pojmoval svoj poklic kot vzvišeno poslanstvo Pravice. V dolgih letih svojega dela ni bil ljudem, ki so prihajali preden, samo pravičen sodnik, ampak tudi odkritosrčen in dobrodu-

MINIATURNI TEATER
Obveščamo javnost, da priredi Slovenska prosvetna matica v soboto 3. januarja 1953 v Avditoriju ZVU tretji nastop »Miniaturnega teatra - Modra ptica« z novim sporedom.

Na sporedu bodo priljubljene pesni, plesne in baletne točke ter pantomime.

Prepričani smo, da se bo naša javnost udeležila novega glasbenega in baletnega večera »Miniaturnega teatra - Modre ptice«, saj bo s tem samo podprla potrebne begunce, ki so ob vse in življivo v nezdravih prilikah v štirih taborniških našega ozemja. Razen tega bo prebil večer v prijetnem in veseljem razpoloženju in se bo, kakor pri obeh prvih nastopih, naužil lepotе ruske pesmi, prežete s humorjem, ki ga umetniki »Miniaturnega teatra« s toliko vedrino posredujejo občinstvu.

Natančnejši spored objavimo kasneje!

Novost!
Drago Petkovšek
»RADIJSKE PRAVLJICE«

Najlepše darilo velikim in malim za sv. Miklavža in za božič Izidejo v Trstu 1. decembra

gova vrata. Pomnite, da je vsakdar dobrodošel in da vam bodo naši otroci hvaležni za vaš doprinos k njihovi drobni sreči in tihemu nastopu tega največjega in najdražjega svetnika otrok v spremstvu lepih angelčkov in rogarih črnih parkeljov? Saj je bil to najljubši otroški praznik!

dr. R. J. MARC,
predsednik

**SLOV. DOBRODELNO DRUSTVO
V TRSTU**

priredi 6. decembra ob 17.30
v Avditoriju Zav. voj. uprave

OTROSKO MILAVZEVANJE 1952
z naslednjim sporedom:

- 1) Mešani pevski zbor osnovne šole na Katinari:
a) Kje so moje rožice,
b) Mrzli veter tebe žeze,
c) Gozdje je že zelen,
d) Venček narodnih pesmi.
- 2) Otroški prizor: Otroci na vasi (Prilog sv. Miklavža).

Vabilo dobitne na sedežu SDD v Machiavelli ul. 22-II., tel. 62-75.

STARSI LAHKO POSLJEJO TU-
DI ZASEBNE PAKETE ZA OB-
DAROVANJE SVOJIH OTROK NA
SEDEŽ S D D DO 5. DECEMBRA.

V sredo dne 19. t. m. je občinski svet v Nabrežini nadaljeval razpravo o proračunu za leto 1953.

Tako v začetku je odbornik Floridan sporobil, da se po zadnjih sklepkih občinskega sveta nekoliko spremeni dohodki proračuna, in sicer zaradi sprememb obdobjevanja pri družinskem davku se ta postavka zviša za 85.000 lir, postavka o občinski užitnosti se pa zniža za 80.000 lir, ker ni sprejet občinski svet predlagane povisitev na trošarino električnega toka za luč. S to spremembo se dohodki v proračunu znižajo na 45.465.892 lir.

Tako nato je odbornik Floridan podal poročilo o drugem delu proračuna, to je o izdatkih. V razpravo so posegli vsi občinski svetovaleci, ki so kritizirali razne postavke ter predlagali razne spremembe in nove izdatke. Tako so na predlog svetovalca Drage Lepiša znižali postavko kurjave za občinske urade za 150.000 lir in načrt na predlog odbornika Floridana povisili postavko kurjave za šole prav tako za 150.000 lir. Dalje so na predlog župana sprejeli predlog, naj poleg sedanjega imenujejo še enega poljskega čuvaja, zaradi česar so zvišali to postavko za 366.012 lir.

Ker je bila pred kratkim sprejeta v službo nova učiteljica otroških vrtec, se tudi ta postavka zviša za 450.000 lir. Vsoto za vzdrževanje šolskih poslopov so povisili za 100.000 lir in za 200.000 lir pa postavko za izredno popravljanje cerkevih poslopov.

Svetnik Milič je tudi predlagal, naj bi vnesli v proračun tudi postavko za nakup traktorja. O tej zadevi so na dolgo razpravljali in je končno občinski svet sprejel predlog, naj se o tej zadevi svetovaleci, ki so glede tega prizadeti, nakar naj predloži obč. svetu natančnejše poročilo, kako misljijo uporabo tega traktora.

Nato je odbornik Floridan poročal, da je na podlagi novih sklepov občinski proračun sledič:

Dohodki 45.465.892 lir
Izdatki 63.516.529 lir

Primanjkljaj znaša 18.050.637 lir

Občina bo prosila ZVU za kritiko primanjkljaja.

Občinski svet je nato ta dokončni proračun soglasno odobril.

Pred otvoritvijo jesenskega zasedanja nabrežinskega obč. sveta so titočci in njihovi priveski neodvisno - Besednjakove pravice pognali neverjeten vrišč po »Primorskem dnevniku in zahtevali, da se razčisti in osveli z vseh plati zadeva Terčon-Vizintin.

Vsem so še v spominu nepremisljene izjave, ki jih je dal Vizintin med volilno borbo po tržaškem radiu o nekaj nereditostih, ki naj bi jih zagrešil sedanj zupan g. Terčon pri dohavah nabrežinske občini. Očitno je bilo, daje vse skušaj bil le volilni propagandistični balon, ki je služil le do konca volitev. »Primorski dnevnik« je to tako

terja nemogoče stvari. Nestrenost Američanov mu bo prizadejala mnogo preglavitev. Evropski narodi so sledili ameriškim predsedniškim volitvam skoraj z isto vnočno kakor sami Američani. Evropsko-ameriški odnos so v zadnjih letih večkrat zašli v neusoglasja. V Italiji in Franciji bi všeči lahko govorili o pravem zastrupljenju medsebojnega ozračja, pri čemer imajo mnogo zaslug komunisti in njihovi odkriti in prikriti sotopunkti. Italijani kakor Francozi se le preradi ogrevajo nad močno ohlajeno slavo davnih dni, obenem pa pozabljajo na dogodek zadnjega desetletja in na svoje številne slabosti, všeči pri tem nezadostno opravljanje skupnih dolžnosti pri pregorečem službovanju osebnim koristim. Eisenhower poznava evropske čednosti in tudi napake.

Ta bog, ki ga je klical na pomoci in ga obenem postavljal na čelo svoje križarske vojske, je bil specifično ameriške sorte bog. Vse to je bilo resnično občuteno in zato tudi učinkovito. Vendar ne bi nihče z golj z dobro voljo, poenostavljenem in organizacijo mogel obnoviti Amerike preteklih časov. Z -like Ike — so povezane mnoge utemeljitev kraljev Evropi njenega bodočnosti in ime Eisenhower je gotovo del evropske usode, v katere imata tudi STO svoj prostorček. Upamo, da tega kotička prvi zmagovalec drugje svetovne vojne ne

Čudovita uprava

Zares čudovita je povezava med goriškimi in tržaškimi dogodki!

Zares prav je imel eden od novodošlih italijanskih funkcionarjev ZVU, ki je dejal, da je v Trstu »vsve mogocé!«

Z odhodom predsednika Boschini se se bolj skrči že itak neznanoto število slovenskih sodnikov v tržaškem sodstvu, zato tudi kot Slovenski obžalujemo njegov odhod, mu pa želimo, da ga Bog ohrani še na mnoga leta čllega in zdravega.

—

MINIATURNI TEATER

Obveščamo javnost, da priredi Slovenska prosvetna matica v soboto 3. januarja 1953 v Avditoriju ZVU tretji nastop »Miniaturnega teatra - Modra ptica« z novim sporedom.

Razlog vzhičenja tega novodošlega gospoda je bila ugotovitev, da v Trstu ni Italija, zaradi česar tu je italski predpisi nimajo pri veljavje, v kolikor jih ni ZVU izrecno raztegnila tudi na naše ozemlje.

Razlog našega začudenja pa je drugačne narave.

»Giornale di Trieste« z nedelje 23. novembra prinaša zanimivo vest, ki jo v par besedah ponavljamo.

D'Acquaricov primer dokazuje vsem številnim nevernim Tomažem, kako prihajajo tuji odjedat kruh Tržaščanom!

Ali ni tudi pri nas v Trstu preveč takih mladeničev, domačinov, ki bi se radi poročili, brezposebnih? Kdo ima torej prednost?

Nova slovenska knjiga

Za sv. Miklavža se nam obeta na knjižnem trgu zanimiva novost.

G. Drago Petkovšek pripravlja izdajo svojih »Radijskih pravljic«. Te vrste radijske literature doslej nismo imeli. Tiskane bodo v prijetnih oblikah na lepem papirju, Knjigo je opremil prof. Bogdan Grom s številnimi ilustracijami.

»Radijske pravljice« bodo izšle 1. decembra in bodo na prodaj v vseh slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici. Namenjene so velikim in malim. Prav gotovo pa bo ta knjiga najlepše Miklavževe darilno vašim malčkom.

Odgovorni urednik: dr. Janko JEŽ
Tiskarna »Adriat.«, d. d. v Trstu

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA
sprejema od 9 - 12 in od 17 - 19
TRST, VIA COMMERCIALE
10-II., TEL. 31-813

**Mizarji
kmetovalci
podjetniki** ! Deske smrekove, macesnove in trdih lesov, trame in pakte nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

SLOVENSKIE POTNIŠKE AGENCIJE

TRANSMUNDIAL